

ЖАНРАВА-ТЭМАТЫЧНЫ ДЫЯПАЗОН ГАЗЕТЫ «МІНСКАЯ ПРАЎДА»

В. М. Самусевіч

*Філіял Расійскага дзяржаўнага сацыяльнага ўніверсітэта,
вул. Народная, 21, 220107, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь,
SamusevichOM@rgsu.net*

У матэрыяле разглядаюцца некаторыя адметнасці жанраў і тэматыкі газеты «Мінская праўда», вызначаюцца новыя тэндэнцыі, акрэсліваецца ўзаемасувязь якаснай інфармацыі з эфектыўнасцю ўздзеяння на чытача.

Ключавыя словы: медыясфера; газета; жанр; тэматыка; якасная інфармацыя; эфектыўнасць уздзеяння.

THE GENRE AND THEMATIC RANGE OF THE NEWSPAPER «MINSKAYA PRAVDA»

V. M. Samusevich

*Branch of the Russian State Social University,
Narodnaya Str., 21, 220107, Minsk, Republic of Belarus
Corresponding author: V. M. Samusevich (SamusevichOM@rgsu.net)*

The article examines some features of the genres and thematic range of the newspaper «Minskaya Pravda», some new trends are identified. The article outlines the relationship of qualitative information with the effectiveness of influencing the reader.

Key words: media sphere; newspaper; genre; qualitative information; impact effectiveness.

Разнажанравасць і рознатэматычнасць – неабходная ўмова для павышэння чытацкай аўдыторыі, паколькі арыентавана на прадстаўленне актуальнай для аўдыторыі, прагматычнай і канцэптуальна значнай інфармацыі ў эстэтычна цікавай форме, візуальна выразна і вербальна даступна. Сучасная аўдыторыя патрабуе нагляднасці – візуалізацыі.

І хаця газета ў візуальных магчымасцях прайграе іншым платформам, але і ў яе ёсць пэўныя рэсурсы: найперш форма (жанр), змест (тэма) і змястоўнасць (аналітыка).

Разнастайнасць жанраў і шырокая тэматыка – адметнасць газеты «Мінская праўда». Хаця катэгорыя жанра і ўвасобіла вопыт многіх пакаленняў журналістаў, шліфавалася гадамі, у той жа час не застаецца нязменнай. Паколькі любы газетны матэрыял – гэта творчы прадукт, ён залежыць ад індывідуальных якасцяў журналіста, ад асобы самаго аўтара. «МП» даказвае, што можна і трэба эксперыментавач з формай медыятвора, шукаць новыя тэмы і напрамкі інфармацыйнага распаўсюджвання.

У чарговы раз звяртае ўвагу смеласць рэдакцыі, яе імкненне не спыняцца, часам памыляцца, але пастаянна развівацца, эксперыментавач. Таму ў выданні можна ўбачыць як жанравыя і тэматычныя навацыі, так і ўзорна-класічныя жанравыя формы. У гэтым, на наш погляд, адметнасць выдання ў медыйнай прасторы Беларусі.

Жанравы дыяпазон выдання сёння прадстаўлены практычна ўсімі жанрамі журналістыкі. Так, інфармацыйныя жанры прадстаўляюць падзейную карціну свету – іх у газеце няшмат, але яны добрай якасці, інфарматыўныя, з выразнымі загаловамі. У газеце ёсць і мастацка-публіцыстычныя жанры, часта рэдкія для сучаснай беларускай медыяпрасторы, напрыклад, памфлет (аўтар У. Арэхаў). Аўтарскія рэкламныя матэрыялы з добрай перавагай прэтэндуюць быць журналісцкімі, чым PR-тэкстамі. Аднак пераважная колькасць матэрыялаў газеты прадстаўлена ў аналітычных жанрах ці ў гібридных формах з элементамі аналітыкі.

Агульнавядома, што ў працэсе ўспрымання аўдыторыя засвойвае: на тэлебачанні – толькі 5% інфармацыі, на радыё – 15%, у перапыначным друку – 25%. Відавочна эфектыўнасць друкаванага тэксту. Якая аналітычная журналістыка вымушае свайго чытача думаць і асэнсоўваць, у той жа час дае магчымасць навучыць думаць і грамадства. Таму аналітыка – сур’ёзная перавага «папяровых» СМІ, аднак не ўсе могуць якасна выкарыстоўваць гэту перавагу. Чаго не скажаш пра выданне «Мінская праўда».

Асноўны масіў аналітычных жанраў «МП» – артыкул і карэспандэнцыя. Іх часта блытаюць, паколькі яны маюць падабенства. Аднак калі карэспандэнцыя звернута да лакальнага матэрыялу, канкрэтнай сітуацыі, то аб’ект артыкула – значная з’ява рэспубліканскага ці на-

ват міжнароднага маштабу, якая мае вельмі сур'ёзныя сацыяльныя наступствы. Аб'ект артыкула – не асобныя факты, а тое, што іх параджае. Найважнейшая характэрная асаблівасць – глыбіня аналізу, аргументаваная і ў той жа час эмацыяная аналітыка, маштабнасць абагульнення эмпірычнага матэрыялу, візуальная і вербальная пераканаўчасць. Артыкул «Мінскай праўды» уяўляе разгорнутую, лагічна і добра сфармуляваную канцэпцыю на фундаменце дзяржаўнай ідэалогіі наконт актуальнасці сацыяльнай праблемы і шляхоў яе вырашэння.

Самы патрэбны сэнна, на наш погляд, від артыкула – праблемны артыкул. Адзначым, што ён пастаянна прысутнічае на старонках «МП». Прадмет яго – сур'ёзная грамадская супярэчнасць, якую неабходна вырашыць. Таму патрабуецца ўзважанасць пазіцыі, стрыманасць у ацэнках. Празмерная эмацыянальнасць у праблемным матэрыяле дэструктыўна і толькі нагнае напружанасць. А лагічныя і грунтоўныя аргументы, пошук альтэрнатывы з дапамогай прафесіяналаў-экспертаў, пры актыўным удзеле ўсіх зацікаўленых асоб, разам з чытачамі, мабілізуюць і прымушаюць да роздуму. Усё гэта характарыстыка матэрыялаў газеты. Можна пачуць меркаванне, што вялікі аб'ём аналітычных матэрыялаў – гэта цяжка для сучаснага чытача, якому больш звыкла чытаць кароткую інфармацыю ў сацыяльных сетках. Аднак практыка «Мінскай праўды» ўжо даказала: адпужвае чытача не вялікі матэрыял, а сумны, недынамічны, невыразны; добры, цікавы, актуальны матэрыял хочацца чытаць.

Візітнай карткай «МП» стала палітычная карыкатура як візуальны жанр газетнай публіцыстыкі, якая мае выразны ідэалагічны зарад і інфармуе чытачоў аб падзеях з моцным сатырычным эфектам, даючы тым самым падставы для разваг і асэнсавання. Вельмі мала дзяржаўных выданняў маюць у сваім жанравым арсенале карыкатуру, тым больш палітычную, паколькі толькі яснае выкананне, «ювелірнае» данясенне сэнсу без вульгарнасці можа быць размешчана на старонках аўтарытэтнага сур'ёзнага выдання. Такое не ўсім пад сілу.

У Год якасці перад рэгіянальнымі СМІ Беларусі стаіць задача ясна павысіць сваю эфектыўнасць, максімальна ўключыць у канструктыўны дыялог з насельніцтвам усю сацыяльную сістэму, дзяржаўныя структуры, прадстаўнікоў экспертнага асяроддзя. Нам падаецца, што першы крок у гэтым накірунку газета зрабіла яшчэ некалькі гадоў таму, калі з'явілася рубрыка «НАШ ПРЭЗІДЭНТ. Аляксандр Лукашэнка. Цытаты,

якія вызначаюць палітыку краіны». Хаця першапачаткова матэрыялы рубрыкі нагадвалі падборку яркіх цытат Главы, з часам набылі выразна журналісцкія прыкметы. Мы бы абазначылі гэту жанравую навацыю як «палітычнае рэзюме»: ёсць вызначаная форма, структура, мэта і змест, размяшчэнне, а таксама візуальнае афармленне. Заўважны прыкметы жанраў сацыяльных медыя, якія ўдала трансфармаваны для газетнай паласы. Ёсць ацэначнасць, экспліцыруецца актуальнасць і канкрэтызуецца сутнасць – усё гэта ў загаловах і лідах. Гэта новы, пакуль гібрыдны жанр, але надзвычай удалы і актуальны.

Сёння наглядаецца дастаткова вялікі патэнцыял і для тэматычнага развіцця выдання. Шмат якасных матэрыялаў палітычнай тэматыкі, разнастайны выбар сацыяльнай праблематыкі. Дастаткова забаўляльнага кантэнту, што павінна быць абавязкова і ў сур'ёзных выданнях, аднак няшмат публікацый культурнай тэматыкі. Адзначым, што газета даўно выйшла за рамкі рэгіёна, а тэматыка выдання мае шырокую панарамнасць – ад лакальнай да міжнароднай. Гэта стала падставай для змены статуса выдання з рэгіянальнага на рэспубліканскае, але пакуль дэ-факта.

Аналіз матэрыялаў «МП» сведчыць аб вялікай інфармацыйнай адкрытасці, дыялагічнасці, сістэмнасці ў асвятленні сацыяльнай палітыкі, незамоўчванні праблемных сітуацый, тэматычнай разнастайнасці, дзяржаўнай накіраванасці, – а гэта паказчык высокай публіцыстычнай якасці матэрыялаў «Мінскай праўды». Устаноўку нашага Прэзідэнта «Ніша друкаваных медыя – разумная аналітыка і хвостка публіцыстыка» газета «Мінская праўда» выконвае якасна.